
Zorunlu Hizmet Üzerine

Dr. Şakir Derkut
İTO Yönetim K. Üyesi

Bir süreden beri bazı çevreler hekimlerin zorunlu hizmet ile yükümlendirilmesini önermektedir. Ve hatta bu yükümün doktorluk yapabilmeyen ön koşulu olarak yasalara geçmesini dahi ileri sürebilmektedirler.

Böyle bir öneri egemen zümre ve onların siyasal iktidarlarından ileri sürülse bir dereceye kadar anlaşılabilir. Onlar bazı köklü tedbirleri almadan, sosyo ekonomik dönüşümlerin yüküne girmeden, halka sağlık hizmetlerini götürüyor izlenimini yaratabilmek için böyle bir zorlamayı önerebilirler. Ancak bu önerinin, bazı hekimlerden gelmesi hayli şaşırtıcı ve kendi içinde çelişkiler taşımakta...

Bir kere... Kuramsal olarak böyle demokratik-ekonomik örgütlerin yönetiminde bulunanların üyelerinin ekonomik-demokratik hak ve özgürlüklerini savunmaları gerekir. Bu haklara sahip çıkmaları ve onları daha da geliştirme savaşımı vermeleri gerekir. Bu demokratik kitle örgütlerinin, sendikaların, meslek kuruluşlarının taktiksel olduğu kadar stratejik bir işlevidir. Toplumun demokratikleştirilmesi için kaçınılmaz olarak yerine getirilmesi gereken bir ödevdir.

İkinci olarak belirli bir hayat görüşüne sahip olduğunu söyleyen kişiler, hayatın her alanında «emeğin özgürleştirilmesi» yolunda mücadele verirler. Tarih boyunca başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçiler emeğin özgürleştirilmesi yolunda iş süresini kısaltma, sendika kurabilme, toplu sözleşme ve grev hakkını elde edebilmenin savaşını vermiştir. İşçi sınıfının devrimci savaşının yan ürünü olan bu mevzilerin korunması, geliştirilmesi savaşımını sürdürmek gene başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçilerin tarihsel görevidir. Kaldı ki «ileri demokrasi» veya «demokrasinin sınırlarını genişletmek» gibi toplumsal ilerleme stratejilerinin devrim stratejileri olarak önerildiği günümüzde, emeğin özgürleştirilmesini kısıtlayıcı, işgücünün pazarlık yeteneğini ortadan kaldırıcı bu tür istemler, kuramsal bir yanlışlıktan kaynaklanmıyorsa, en az doktriner bir kavram karmaşıklığından doğmaktadır. Bu tür uygulamalara faşist yönetimlerde rastlamak mümkün, ancak...

Üçüncü olarak pratiğe baktığımızda, tekelleşme aşamasında, dışa bağımlı geri bir kapitalizmin uygulandığı ülkemizde, her sektörde

alabildiğine liberal bir rejim uygulanmakta iken salt doktorlar üzerine böyle bir zorunluluğu getirmenin gerekçesini anlamak çok zor.

Her meslek grubundaki kişilerin istediği yerde, istediği koşullarda çalışma özgürlüğü, hatta «özel girişimciliğe» sonsuz olanak tanıyan yasaların gölgesinde köşeyi dönme özgürlüğü mevcut iken, neden hekim zümresi üzerine zorunlu hizmet yüklenmek istenmekte?

Çalışma koşullarının, doğal olarak en fazla antidemokratik olduğu Silahlı Kuvvetler personelinin bile zimnî anlaşmalarla çalışma şartlarının düzenlenmekte olduğu —mahrumiyet bölgelerindeki hizmetlerin, kıdem olarak daha iyi koşulların mevcut olduğu bölgelere tayin hakkını kurumlaştırarak— gözden uzak tutulmazsa bu önerinin ne denli gerçeklerden uzak olduğu anlaşılabilir.

Ayrıca diğer meslek grupları gibi hekimler de kendi özgür tercihleri ile çalışmak için başvurdukları kurumların önlerine sürdüğü koşullara uymakta ve kimi kurumların yüklediği zorunlu hizmeti yerine getirmektedir, zaten... Ama bu başvurularında o kurumların koşullarını baştan bilerek, kendi özgür iradeleri ile zorunlu hizmeti kabul etmektedirler. Bu anlamda bile zorunlu hizmet emeğin özgürlüğünü kısıtlayıcı bir unsurdur ve mücadele edilmesi gerekir.

Bu önerilerin sahipleri acaba proteinden yoksun bir beslenmenin kötü konut ve çevre koşullarının, en basit koruyucu önlemlerin bile alınmamasının, susuzluğun, yolsuzluğun, giderek ulusal gelirden alınan düşük payın, hasıllı ülkemizde sağlıksızlığın nedeni alan bir sürü faktörün üstesinden, o bölgeye çarpık bir eğitim sürecini bitirmiş bir tıp fakültesi mezununu göndererek mi gelebileceklerini düşünüyorlar? Bu burjuva politikacılarının bile düşünmeyecekleri kadar boş bir sanrıdır.

Yok, son zamanlarda yine bazı çevrelerce yine sık sık söylendiği gibi, kamu hizmetine girecek hekimin proleterleşme sürecine gireceği, emekçi bilincine sahip olacağı mı var sayılmaktadır?

Fakülteden çıktığı gün gideceği bölgeye göre 15000-25000 TL civarında aylık alacak, bir an önce zorunlu hizmeti bitirip de uzmanlık eğitimine nasıl başlayacağını düşünmek durumunda bırakılan genç hekimin, bu yöntemle emekçi bilincine kavuşacağını varsaymakta biraz hamhaya gibi geliyor.

Dördüncü olarak da kitlelere hemen her gün «grevli toplu sözleşmeli hekim sendikaları» hedefi gösterilmekteyken, «zorunlu hizmeti» öne sürmekle çelişkiye düşülmüyor mu?.. Görülmüyor mu ki

«Grevli toplu sözleşmeli sendika hakkı ile» zorunlu hizmet birbiri ile nasıl ilişiktir?..

Biri işgücünün, ücretli emeğin kiralanmasına kalıcı ve geniş pazarlık ufuklarını açacak bir demokratik-ekonomik hakkın ele geçirilmesi için yapılan çağrıdır. Diğerine ise değil hekimlerin pazarlık hakkı, mesleğini eline alma tehdidini de içinde taşıyan bir çalışma rejiminin hem de tepeden inme kurulması yolunda egemen zümrelere çıkarılmış bir davettir.

Adeta, salt hekimler üzerinde uygulanması istenen bir sıkıyönetim davetidir.

Beşinci olarak da yürürlükte olan 1961 Anayasası ve 657 sayılı Devlet Memurları Yasası, ilgili diğer yasa ve yönetmelikler hekimi kapıkulu haline getirecek böyle bir uygulamaya olanak vermemekte.

Bu öneri, ancak, zaten bazı çevrelerce lüks olduğu öne sürülen 1961 Anayasası üzerinde yapılacak bazı köklü (!), şa'şal değişikliklerle veya yürütmenin yasaların ve yaşamının önüne geçmesiyle kanıtlanan faşist rejimlerde uygulama şansı bulacaktır.

Biz, bu öneri ile gelen arkadaşlarımızın, kesinlikle bu anlamda bir çağrı yaptıklarını düşünmeyiz. Olsa olsa ülkenin gerçekten geseksinimi olan bir meslek mensuplarının halkına nasıl daha fazla yararlı olabileceğinin heyecanı ile hareket etmekte olduklarına inanıyoruz. Ancak, meseleye sınıf gözlüklerimizi takarak bakmaya çalıştığımızda, tüm boyutları ile tartışmak zorundayız. Bu da bizi neresinden baksak bakalım, önerinin kuramsal ve pratik tutarlılığı olmadığı yargısına götürüyor. Bu nedenle, populizm bir yana, ittifaklar sorununa zorlama bir açılım icad etmeye çalışmak bir yana, ayaklarımızı temsilcisi olduğumuz zümrenin gerçeklerine basmak ve bilimin ışığında, bu zümrenin ve tüm emekçilerin kurtuluşu yolunda mücadele vermek zorundayız. Bu mücadelenin de bu aşamadaki hedefi, grevli toplu sözleşmeli memur sendikalaşmasıdır. İşçi sendikalarının toplu sözleşme ve grev hakları üzerindeki kısıtlamaların kaldırılmasıdır. Tüm gücümüzle bu hakların alınması yolunda mücadele etmek, tarihsel görevimizdir.

YAŞASIN GREVLİ, TOPLU SÖZLEŞMELİ MEMUR SENDİKALARI MÜCADELEMİZ.

YAŞASIN GREVLİ TOPLU SÖZLEŞMELİ HEKİM SENDİKALARI.